

RECENSIE: Megalomane fictionele wetenschap @ Bozar Electronic Arts Festival 2013

27 September, 2013 door [Nico Kennes](#)

Wat beter te doen op een druilerige donderdagavond – de herfst is ondertussen definitief aangebroken – dan een bezoekje brengen aan de tweede editie van het [Bozar Electronic Arts Festival](#)? Wij wisten het ook niet, dus zakten we goedgeluimd en zonder veel verwachtingen af naar Brussel. Eenmaal aangekomen werden we hartelijk begroet door de spitante crew van het Paleis voor Schone Kunsten, die vervolgens op scherpzinnige wijze ons voorkomen wisten te analyseren: *“jullie komen niet voor het klassiek concert zeker? Dan is het naar daar”*. We konden er ook niet aan doen dat ons kostuum net naar de stomerij was.

Koen Vanmechelen – Foto: Nico Kennes

Inschikkelijk als we zijn begonnen we netjes aan het uitgestippelde parcours, en zo kwamen we al snel terecht bij het – ondertussen befaamde – [Cosmopolitan Chicken Project](#) van **Koen Vanmechelen**. Het is moeilijk om een onvertekend oordeel te vellen over een project dat de afgelopen weken zo alomtegenwoordig was in de media (Vanmechelen was onlangs te gast in [Reyers Laat](#), gaf een [TEDx-lezing](#) en won een [Golden Nica](#) voor hybride kunst). Maar het minste dat we kunnen zeggen is dat het concept van dit project met voorsprong het meest megalomane was dat op deze eerste dag van het BEAF de revue passeerde. Vanmechelen begon in 1999 met het kruisen van verschillende kipsoorten, waarmee hij enerzijds de waarde van diversiteit in de kijker wil zetten en anderzijds het belang van het ene organisme (in casu de kip) voor het overleven van het andere (de mens) wil beklemtonen. De interdisciplinariteit, met name de spanning tussen wetenschap en kunst die dit project uitademt, kunnen wij in ieder geval wel smaken.

Frederik De Wilde – Foto: Nico Kennes

Dat conflict was trouwens ook kenmerkend voor heel wat andere installaties die we konden aanschouwen die avond. Zo ook voor het [AXO-platform](#) van **iMinds**, waarbij op software gebaseerde geluidskunst centraal staat. We zagen achtereenvolgens experimentele installaties van Johannes Taelman (de onderzoeker van het gezelschap), Laura Maes (Ijspaleis II), Frederik De Wilde (Lead Angels), Hendrik Leper & Kasper Jordaens (Pumpkin Orchestra), Godfried-Willem Raes (Klar & Horny) en Tim Vets (Volusonogram). Wat meteen opviel was de nadruk op interactiviteit. Ons was vroeger altijd geleerd dat we op een tentoonstelling overal met onze poten moesten afblijven. Maar toen bleek dat we uit de – aan synths en effectpedalen gekoppelde – pompoenen de meest zonderlinge geluiden konden toveren, leefde het kind in ons weer even op. Jammer genoeg kwam ook daar uiteindelijk een einde aan (“*ne touche pas les boutons!*”). Maar dat konden we de makers al snel vergeven: er waren immers nog de op beweging reagerende koperblazers van Raes en Vets’ Volusonogram.

Laura Maes – Foto: Nico Kennes

Toen we opnieuw in de grote zaal aanbelandden was de constructie van **André & Michel Décosterd** – gemakshalve [CYCLOÏD-Å](#) gedoopt – net ingeschakeld. Impressionant was het in elk geval: een grote metalen constructie die uit vijf delen bestaat, dewelke – deels onafhankelijk, deels in interactie met elkaar – (zo hebben wij het althans begrepen) reageren op de beweging en het geluid eromheen. Met zijn bruuske en schijnbaar willekeurige uithalen deed het gevaarte ons nog het meest denken aan de zwarte rook uit ‘Lost’. Maar blijkbaar haalde het duo haar inspiratie bij het ‘kosmische ballet’, zoals dat door Johannes Kepler wordt beschreven in zijn Music of the Spheres uit 1619. Ons om het even, redeneerden we. En daarop dropen we af naar een donkere kamer in een van de uithoeken van het festival.

Daar werden we opgewacht door een grote projector en een hoop eigenaardige fossielachtige voorwerpen. Meer bepaald ging het om [A Scanner Darkly](#) van de Amerikaan **Pierce Warnecke**. Het was de bedoeling dat je als bezoeker een object uitkoos en dat bovenop de projector legde. Op basis van de eigenschappen van het voorwerp dat je selecteerde fluctueerden de visuals op het scherm. Een valse scanner dus, want het voorwerp zelf werd niet afgebeeld. En naar analogie daarmee beschreef Warnecke zijn project zelf als “*een valse studie, waarin mysticisme even belangrijk is als harde feiten*”. In zo een fictionele wetenschap kunnen wij ons wel vinden.

Matthew Biederman – Foto: Tom Willems

En terwijl we nog even lopen te mijmeren over in hoeverre niet alle wetenschap in principe voor stuk fictief – want per definitie geconstrueerd door het menselijk brein – is, naderen we de laatste installatie: [Event Horizon](#) van **Matthew Biederman**. Ook hij wil de toeschouwer duidelijk aan het denken zetten, en bevraagt met zijn installatie de rol van het punt waarop een fenomeen al dan niet kan worden waargenomen. Elke bezoeker percipieert het werk op een andere manier, die bepaald wordt door zijn standpunt. Op die manier wil Biederman ons duidelijk maken dat elk individu de dingen beschouwt vanuit zijn unieke uitgangspunt. Straffe kost, en dus hadden we wel een consumptie verdiend, alvorens we ons eigen uitgangspunt opzochten: een met een groen bordje boven.